

Samspill og sosial kompetanse

Livø Nyhus

Frambu

«det sosiale»

«Ca. 50 % av foreldre til barn med funksjonsnedsettelse var uttalt bekymret for at barnet ikke skulle få venner» (Olsen, B. 2001)

«Vi foreldre er mer opptatt av at de skal være lykkelige, vi er ikke så opptatt av hvor mye matte de lærer» En mor

«Han går på skolen for å være sammen med de andre, selv om ikke får det til helt»
En far

Hva er det å være sosial?

Individuelle forutsetninger:
Å forstå de sosiale kodene
Å mestre samspillet med de andre

Miljøet:
Å få være en del av et fellesskap
Å få anledning til å delta

Sosial kompetanse

« ...ferdigheter som gjør det mulig å etablere og vedlikeholde sosiale relasjoner».

Sosiale ferdigheter er verktøy

Kompetanse til å ta det i bruk

(Terje Ogden)

«Sosial kompetanse handler om hvordan vi vokser og utvikler oss, hvordan vi har det inni oss og hvordan vi er mot hverandre». Hjerteprogrammet – sosial kompetanse i barnehagen, Sundby et.al.,

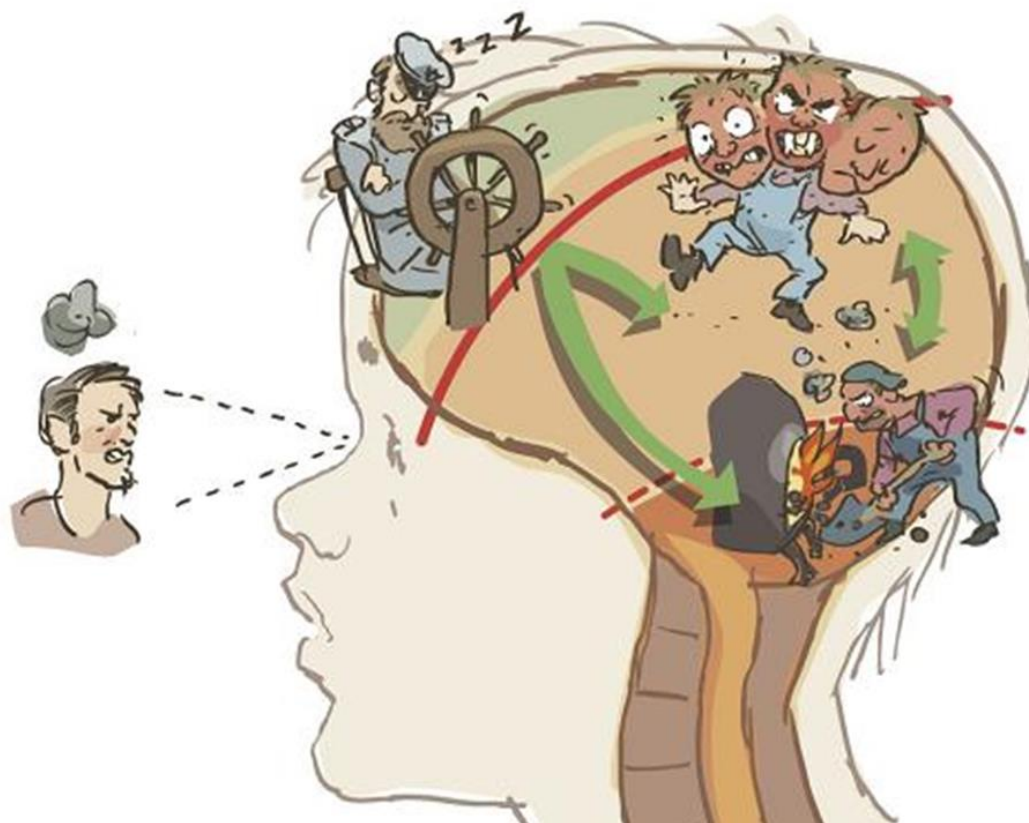
Hva trenger vi for å være sosiale?

- Imitering
- Felles oppmerksomhet
- Turtaging
- Mentalisering

Hvorfor kan det være vanskelig å få til?

- Interesser
- Utviklingsnivå
 - Språk
 - Konsentrasjon
 - Impulskontroll
 - Regulere følelser
 - Å ta andres perspektiv
 - Tid til å tenke

Hvorfor kan det være vanskelig å få til?

- Autismespekterforstyrrelser
- Medisinske- og/eller fysiske utfordringer
- Motorikk
- Sansesvær
- Dagsform

Sammenheng mellom kognisjon, språk og sosiale vansker

- Strever med å uttrykke seg
 - Bli forstått
 - Tid
- Strever med å forstå det som blir sagt
- Strever med å forstå det som skjer rundt i omgivelsene
 - Vanskelig å oppfatte og forstå non-verbale signaler

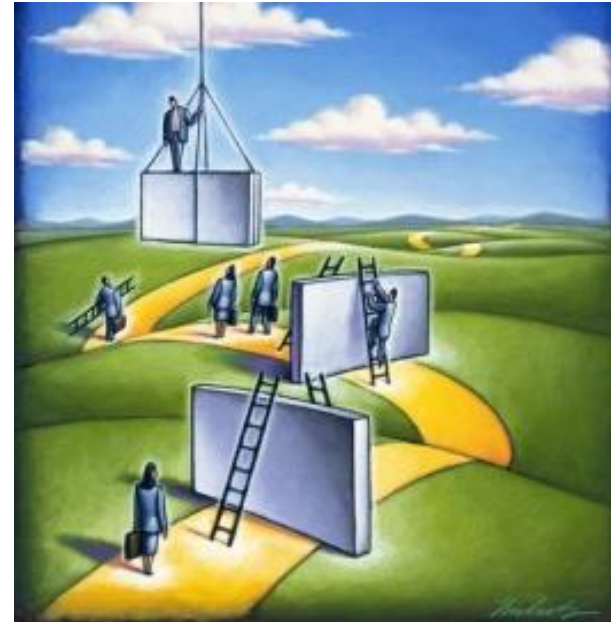
➤ «Leser» ikke den sosiale settingen

➤ Forstår ikke de sosiale kodene

Hva kan årsaken være til at noen barn strever med samspill?

Miljøfaktorer

- Kunnskap og forståelse
- Rammer og struktur
- Organisering
- Samspillspartnere

Skolen som sosial arena – Opplæringsloven §9A

Retten til et trygt og godt skolemiljø

«Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring»

Det fysiske miljøet

«Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort».

Inkludering –

- Å være inkludert vil si å **delta** i skolens læringsfellesskap sammen med alle de andre elevene.

- Faglig inkludering innebærer at alle deltar aktivt i et faglig fellesskap.
- Sosial inkludering innebærer at alle deltar aktivt i samspill med sine jevnaldrende.
- Psykisk inkludering handler om den enkeltes opplevelse av inkludering

(Utdanningsdirektoratet)

- Å være inkludert vil si å få **bidra** i fellesskapet

Skolen som sosial arena -

Hva er viktig å tenke igjennom og drøfte med skolen?

Hva kan skolen gjøre?

Hva er trivsel og deltagelse for mitt barn?

Hvilken type støtte trenger barnet mitt for å være sosial deltagende?

Er det mål for sosial kompetanse i IOP?

Vennskap

- *Hva betyr det for deres barn?*
- *Hvor kan de finne venner?*

Sosial kompetanse kan læres!

- Trenger gode rollemodeller og voksenstøtte
- Øve på å kjenne igjen egne og andres følelser
- Øve på nøkkelferdigheter
- «Trene» på ulike situasjoner
- Lage enkle samværsregler

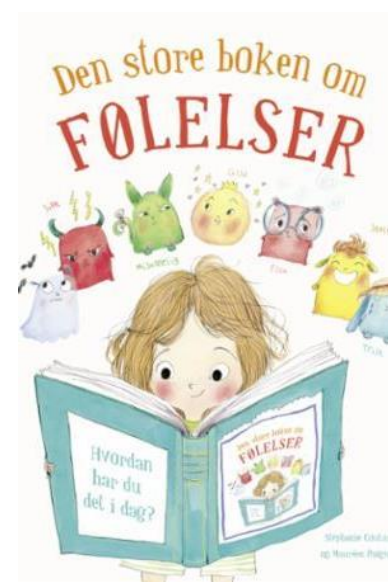
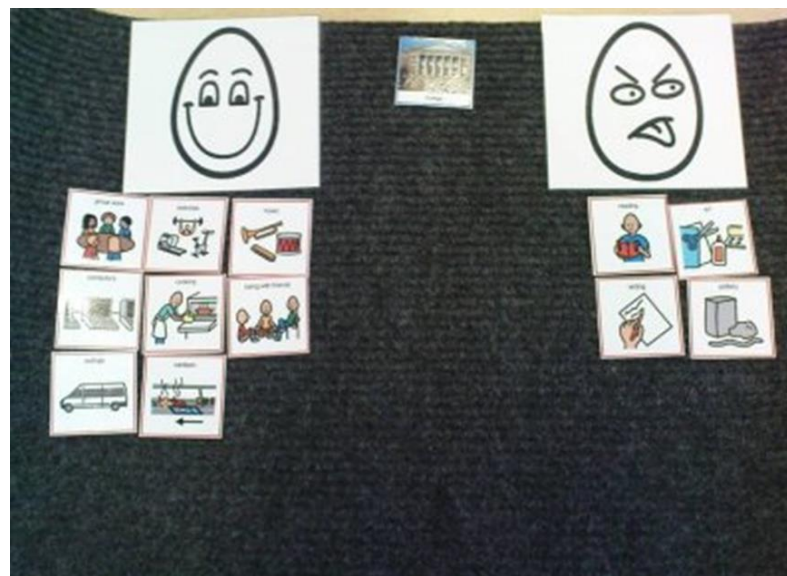

Å kjenne igjen egne og andres følelser

Glede/lykke, sinne, tristhet, frykt, avsky, overraskelse

Hvordan møte barnets følelser?

1. SE barnets følelser – hvilken følelse ser du?
2. SETT ORD på barnets følelser – hva tror du ligger bak?
3. MØT BEHOVET bak følelsen – hva trenger barnet?
4. PROBLEMLØSNING – hva kan vi gjøre?

Å legge til rette for vennskap og sosial deltagelse

- Forbered aktivitetene godt
 - Velg strukturerte aktiviteter. Det er enklere enn å delta i frilek eller bare «å henge sammen»
 - Ha tydelig struktur og rammer for aktiviteten
 - Klare avtaler og regler
- Tenk over gruppestørrelsen
 - Hvor mange klarer barnet å forholde seg til
- Tidsbegrensning
 - Stopp mens leken er god!
- Voksenstøtte i aktivitetene
- Støttekontakt

Hvordan øve på nøkkelferdigheter?

Gi barnet små oppgaver:

- F.eks. dekke på bordet, kle på seg, planlegge tur sammen
- Gi veiledning og ros

Vær tydelig når du gir beskjeder:

- Øyeblikkelig kontakt og korte setninger
- Sikre deg at barnet følger med

Tilrettelegg for ulike leker:

- Instruksjonslek (hermegåsa, frys til is, rødt lys, stol leken, kongen befaler)
- Rollelek (late som om lek)
- Regellek (kortspill, kims lek, tampen brenner ,gjemmeleker, brettspill)

Tren på ferdigheter som kan gi innpass i barnegruppa

Informasjon til andre

- Åpenhet bidrar til:
 - at den enkelte blir møtt med realistiske forventninger
 - å fremme forståelse positive holdninger og aksept
 - læring, tilhørighet og trivsel
 - letter hverdagen for den enkelte og familien

Informasjon til andre

Må forberedes sammen med eleven/foreldrene

Informasjon om diagnose/funksjon/behov

Hvilke konsekvenser får dette for eleven i hverdagen?

Evaluering og oppfølging

Informasjon til andre foresatte

Sortere/korrigere informasjon på Internett

Gi informasjon om hvorfor det er viktig at barnet involveres i ulike sosiale sammenhenger

f.eks. bursdager, besøk, aktiviteter

Gi tips om hvordan ulike sosiale aktiviteter kan planlegges og tilrettelegges

Oppsummering

Hva kan du som forelder gjøre?

- Vær en god rollemodell og gi passe voksenstøtte
- Ha fokus på følelser og følelsesuttrykk
- Gi barnet mulighet for å forstå og bli forstått
- Tilrettelegg for struktur og oversikt
- Gi enkle oppgaver med god instruksjon
- Tydeliggjør regler og lag avtaler
- Oppsøk miljøer/fritidsaktiviteter med jevnbyrdige
- Bidra til at andre får den informasjonen de trenger
- Gi barnet TID

Sosiale medier og sosial kompetanse

- Nesten alle barn og unge mellom 9 og 16 år har smarttelefon
- En viktig del av barnas oppvekst foregår i dag på ulike nettfora:
 - finne interessefellesskap
 - holde kontakt med venner på tvers av store avstander.
- Hvert fjerde barn har opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil en eller annen gang
- Lære sosial kompetanse på nett

Talking mats

